

> Retouradres Postbus 2518 6401 DA Heerlen

iHUB Zorg B.V.
[Redacted]

Per e-mail: [Redacted]

Bezoekadres:

Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht
T 088 120 5000

www.igj.nl

inspectiejeugdzorg@igj.nl

Contactpersoon
[Redacted]

Ons kenmerk
[Redacted]

Datum 10 december 2024
Betreft Bevindingen vervolgtoezicht af- en ombouw JeugdzorgPlus

Geachte [Redacted],

Zoals u weet heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) in het najaar van 2023 alle JeugdzorgPlus locaties bezocht binnen het thematisch toezicht naar de af- en ombouw van de JeugdzorgPlus. Als vervolg op de aangeleverde verbeterplannen en resultaatverslagen heeft de inspectie besloten om op alle locaties vervolgtoezicht uit te voeren op een beperkt aantal normen die betrekking hebben op het terugdringen van vrijheidsbeperking. Met deze rapportbrief informeer ik u over de bevindingen uit het vervolgtoezicht dat op 16 oktober 2024 is uitgevoerd bij Rijnhove in Alphen aan den Rijn.

Normen waarop de inspectie heeft getoetst

1. De locatie beschikt over een afzonderlijke en veilige ruimte die aan de in de wet gestelde eisen voldoet
Artikel 6.2.6, tweede en derde lid, Jeugdwet, artikel 6.3.2.2, eerste lid, onderdeel f, Jeugdwet, artikel 6.2.1, derde lid, Besluit Jeugdwet, artikel 6.2.5 Besluit Jeugdwet en 6.2.6 Besluit Jeugdwet.
2. Slaapkamerdeuren gaan niet op slot
Uitsluitend bij nood, én uitsluitend in een afzonderlijke en veilige ruimte, dus nooit op eigen kamer artikel 6.3.2.2 eerste lid, onderdeel f, en tweede tot en met zesde lid Jeugdwet.
3. In de huisregels zijn geen generieke vrijheidsbeperkende maatregelen opgenomen
Artikel 6.2.4, tweede en derde lid Jeugdwet, artikel 6.3.1.2, eerste en tweede lid, Jeugdwet.
4. De maximale groepsgrootte bedraagt 6 jongeren
'Veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen', Jeugdzorg Nederland, 2022 p. 16 passage onder 'randvoorwaarden zorg'; Consortium Kleinschaligheid, 2020, definitie 'kleinschaligheid'.

Vervolgtoezicht

De inspectie heeft de naleving op de bovenstaande normen getoetst middels een inspectiebezoek aan Rijnhove in Alphen aan den Rijn op 16 oktober 2024.

Kenmerk

De inspectie heeft tijdens het bezoek gesproken met het manager behandelingen, de locatiemanager en twee kwaliteitsadviseurs van Rijnhove/iHUB. Tijdens de rondgang op de groepen heeft de inspectie de afzonderlijke en veilige ruimte bezocht en de twee chill-ruimtes op de meidengroepen. Daarbij heeft de inspectie kort gesproken met enkele pedagogisch medewerkers en een jongere.

Verder heeft de inspectie een uitdraai ontvangen met het bezettingsoverzicht van de groepen op de dag van het bezoek en de registratie van het afsluiten van de slaapkamerdeuren (ook korte insluitingen op de dag en in de nachten) in de maanden augustus 2024, september 2024 en oktober t/m de datum van het bezoek.

Bevindingen inspectieonderzoek

Hierna volgen de normen waarop is getoetst en de daarbij behorende bevindingen van de inspectie.

1. De locatie beschikt over een afzonderlijke en veilige ruimte die aan de in de wet gestelde eisen voldoet

De manager behandelingen vertelt dat Rijnhove recent een nieuwe afzonderlijke en veilige ruimte heeft opgeleverd op het Noorderpark. Hiermee is alvast geanticipeerd op de verbouwing en verhuizing van alle groepen naar het Noorderpark, wat op korte termijn staat te gebeuren. Meer hierover onder het kopje 'toekomstige ontwikkelingen'.

Op dit moment zijn een tweetal jeugdzorgplusgroepen nog gevestigd rondom het huidige hoofdgebouw en één op het Noorderpark. De manager behandelingen vertelt dat bij een noodsituatie, waarbij plaatsing in de afzonderlijke en veilige ruimte op locatie Noorderpark plaats moet vinden, ze tijdelijk (waar nodig) gebruik kunnen maken van ggz-vervoer.

Tot op heden heeft dit nog niet hoeven gebeuren, zo hoort de inspectie van de manager behandelingen. De locatiemanager geeft aan dat zich op de locatie nauwelijks tot geen noodsituaties voordoen omdat de teams goed in staat zijn om de-escalerend te werken en alternatieven inzetten om noodsituaties te voorkomen. In het afgelopen jaar is er één keer toestemming door de gedragswetenschapper gegeven om een jongere in te sluiten in de afzonderlijke en veilige ruimte. Hiervan is uiteindelijk geen gebruik gemaakt omdat het de pedagogisch medewerkers alsnog lukte om met inzet van alternatieven insluiting te voorkomen.

De inspectie heeft de afzonderlijke en veilige ruimte op het Noorderpark tijdens de rondgang bekeken in het bijzijn van de manager behandelingen, de locatiemanager en de kwaliteitsadviseurs. De afzonderlijke en veilige ruimte oogt naar het oordeel van de inspectie fris. De grootste wand is volledig bekleed met een afbeelding uit de natuur.

De ruimte beschikt over een sanitaire gelegenheid (wc met fonteintje) waar de jeugdige zonder tussenkomst van een medewerker gebruik van kan maken.

Naast de afzonderlijke en veilige ruimte zit een ruimte met een douche. Om hiervan gebruik te kunnen maken, moet de pedagogisch medewerker eerst de deur van de afzonderlijke en veilige ruimte voor de jongere openen. In de afzonderlijke en veilige ruimte is een touchscreen aanwezig waarop de jongere zowel het licht als de temperatuur kan regelen. Daarnaast kan de jongere via het touchscreen onder andere spelletjes spelen en muziek beluisteren. De manager behandelzaken en de locatiemanager vertellen dat het de bedoeling is dat bij een insluiting altijd een pedagogisch medewerker in de buurt blijft van de jongere. Hiervoor is tegenover de afzonderlijke en veilige ruimte een kamer ingericht voor medewerkers. In deze kamer staat een computer waarmee het mogelijk is om via het touchscreen in de afzonderlijke en veilige ruimte in te bellen en met camerabeelden contact te hebben. Er is geen standaard cameratoezicht aanwezig. Dit contact via het touchscreen kan zowel op initiatief van de jongere als vanuit de pedagogisch medewerker worden gestart. Daarnaast beschikt de deur van de afzonderlijke en veilige ruimte over een 'spreekraam' dat de pedagogisch medewerker vanaf de buitenkant kan openen waarmee rechtstreeks contact met de jongere mogelijk is.

In de ruimte treedt daglicht binnen via een groot raam dat deels uit melkglas bestaat, waardoor inkijk wordt voorkomen. Er hangen gordijnen waarmee de jongere de daglichttoetreding zelf kan reguleren. Boven het raam zit een ventilatierooster dat de jongere zelf kan bedienen.

De inspecteurs zien dat de klok op het touchscreen een verkeerde tijd aangeeft. De inspecteurs constateren daarnaast dat zich in de ruimte materialen bevinden waarmee een jongere zich kan verwonden. Zo hangt er een plankje bij het raam met scherpe randen en hebben de deuren klinken waaraan een jongere zich zou kunnen verhangen. Ook is de toiletruimte niet veilig doordat de spoelknop van het toilet niet stevig vast zit en het sifon onder de kraan losgedraaid kan worden waarmee een jongere zichzelf kan verwonden. Daarnaast bieden de gordijnen mogelijkheden tot verhangen of zelfverwonding. In de ruimte is op het moment van bezoek nog geen meubilair aanwezig. Dit moet nog besteld worden, aldus de manager behandelzaken.

Conclusie:

De locatie beschikt over een afzonderlijke en veilige ruimte, echter voldoet deze niet aan alle in de wet gestelde eisen. Hiermee bestaat het risico dat een jeugdige letsel kan ondervinden tijdens het verblijf in de ruimte. Er zijn meerdere aanpassingen aan de afzonderlijke en veilige ruimte nodig om volledig aan de gestelde eisen te kunnen voldoen. De inspectie ziet hierdoor een middelhoog risico.

2. Slaapkamerdeuren gaan niet op slot

In de voor dit vervolgtoezicht opgevraagde registraties ziet de inspectie dat in de gevraagde periode geen jongeren zijn ingesloten op de eigen kamer. De kwaliteitsadviseur vertelt dat in de eerste helft van 2024 ook geen insluitingen op eigen kamer hebben plaatsgevonden en in heel 2023 in totaal één keer voor de duur van 10 minuten.

Op de vraag van de inspectie hoe het Rijnhove lukt om geen jongeren in te sluiten benadrukt de locatiemanager, zoals ook onder punt 1 genoemd, dat medewerkers heel goed in staat zijn om de-escalerend te werken en dat zij werken vanuit relationeel vakmanschap. Daarnaast speelt mee dat de slaapkamerdeuren niet op slot kunnen, waardoor er bij spanningen of escalaties steeds gezocht moet worden naar passende alternatieven.

Tijdens de rondgang op de groepen hoort de inspectie desgevraagd van een pedagogisch medewerker dat zij de chill-ruimte gebruiken om een jongere tot rust te laten komen. Hier kan een jongere zelf naartoe, of wordt de jongere door een pedagogisch medewerker naartoe gestuurd. Als de spanning hoog is, loopt een pedagogisch medewerker met de jongere mee en blijft die in de deuropening of voor de deur van de chill-ruimte staan. De deur gaat niet op slot. Bij een forse escalatie geeft de pedagogisch medewerker aan dat ze de andere jongeren veilig houden door de tussendeur naar de woonkamer af te sluiten en vervolgens met drie pedagogisch medewerkers in de gang blijven staan, waarbij één medewerker de loop naar de trap naar boven blokkeert terwijl zij steeds proberen om in contact te blijven met de jongere, zonder daarbij de jongere vast te pakken en vast te houden of in te sluiten.

Conclusie:

De inspectie concludeert dat het de locatie Rijnhove van iHUB lukt om geen jongeren in te sluiten in de eigen kamer. Belangrijke factoren die hierbij meespelen zijn dat de deuren niet afgesloten kunnen worden en dat pedagogisch medewerkers werken vanuit relationeel vakmanschap en goed in staat zijn om de-escalerend te handelen. Hiermee voldoet de locatie Rijnhove aan de gestelde norm dat zij jongeren niet in de eigen slaapkamer insluiten.

3. In de huisregels zijn geen generieke vrijheidsbeperkende maatregelen opgenomen

De manager behandelzaken vertelt dat de huisregels zijn aangepast naar afspraken die voor alle jongeren op Rijnhove gelden. De inspectie ontvangt deze huisregels op 1 A4'tje tijdens het gesprek. In de huisregels ziet de inspectie afspraken staan over de wijze van omgaan met elkaar. Deze zeven afspraken zijn positief geformuleerd en bevatten geen regels met een vrijheidsbeperkend karakter.

Daarnaast vertelt de manager behandelzaken dat iedere groep ook eigen regels en afspraken kent, die passend zijn bij de doelgroep. Ook deze afspraken zijn recentelijk aangepast. Bij de rondgang op de groepen ziet de inspectie dat op een meidengroep omgangsregels hangen. Van pedagogisch medewerkers hoort de inspectie dat de meiden deze regels met elkaar op de huisvergadering geformuleerd hebben. Op deze meidengroep vragen de inspecteurs aan een jongere naar de huisregels. De jongere vertelt pas kort op de groep te verblijven en een boekje gekregen te hebben waar de regels en afspraken van haar behandelgroep in staan. Dit boekje laat de jongere aan de inspectie zien.

De manager behandelzaken, die bij de rondgang op de groepen meeloopt, ziet dat het boekje afwijkt van het meest recente boekje met regels en afspraken voor deze behandelgroep en vraagt de pedagogisch medewerker die op de groep rondloopt hiernaar. Deze pedagogisch medewerker vertelt dat het boekje dat de jongere aan de inspectie laat zien het boekje is dat zij uitdelen aan jongeren die binnenkomen. Het is deze medewerker niet bekend dat er nieuwe boekjes met gewijzigde afspraken zijn. Na de rondgang ontvangt de inspectie van de manager behandelzaken het nieuwe boekje met huisregels (info-boekje genoemd) dat voor de gesloten meidengroepen is opgesteld.

De inspectie heeft beide boekjes ingekeken. In het oude boekje, dat nog wordt uitgedeeld aan jongeren op de groep, leest de inspectie over consequenties als jongeren afspraken niet nakomen. Ook ziet de inspectie dat hierin regels met een vrijheidsbeperkend karakter staan, zoals controle van spullen na verlof. In het nieuwe info-boekje dat de inspectie heeft ontvangen staan veel minder regels en wordt meer beschreven wat er van een jongere wordt verwacht.

De inspectie leest hier geen regels met een vrijheidsbeperkend karakter meer in en er wordt niet meer gesproken over consequenties bij het niet naleven van de afspraken.

Conclusie:

De inspectie concludeert dat de locatie Rijnhove van iHUB de huisregels en groepsregels heeft aangepast en dat hierin geen vrijheidsbeperkende afspraken staan opgenomen. Hiermee voldoet de locatie Rijnhove aan de gestelde norm. Wel constateert de inspectie dat op de groepen nog niet de juiste versie van de huis- en groepsregels wordt gedeeld met jongeren. Dit is een verbeterpunt voor de locatie Rijnhove.

4. De maximale groepsgrootte bedraagt 6 jongeren

In het bezettingsoverzicht van de groepen op de dag van het bezoek ziet de inspectie dat op twee van de drie gesloten groepen zes jongeren verblijven. De derde groep heeft op de dag van het bezoek een bezetting van vijf jongeren. De manager behandelzaken en de locatiemanager vertellen dat in zeer uitzonderlijke gevallen de bezetting naar zeven jongeren wordt opgehoogd. Dit gebeurt alleen met toestemming van de gedragswetenschapper, pedagogisch medewerker en plaatsvervoerder voor een periode van maximaal twee tot drie weken. De manager behandelzaken vult aan dat in die gevallen de druk heel hoog is en spreekt van een moreel dilemma omdat niemand anders zo'n jongere op dat moment kan of wil opnemen.

In reactie op het conceptrapport heeft Rijnhove laten weten dat zij in de overweging om een zevende jongere op te nemen grondig met elkaar kijken naar de stabiliteit van het team, de huidige samenstelling van de groep, de komende uitstroming en de hulpvraag van de te plaatsen jongere.

Op verzoek van de inspectie heeft de kwaliteitsadviseur gekeken naar de bezetting op de groepen in heel 2024. Hieruit blijkt dat in de maanden april en mei van 2024 de bezetting van de gemengde groep gemiddeld genomen op respectievelijk 6,9 en 6,7 jongeren lag.

Op één van de meidengroepen lag de bezetting in april 2024 gemiddeld genomen op 6,47 jongeren. In de overige gevallen ligt de gemiddelde groepsgrootte in 2024 niet boven 6 jongeren.

Kenmerk

Conclusie:

De inspectie concludeert dat de locatie Rijnhove op het moment van toezicht voldoet aan de norm dat de maximale groepsgrootte niet meer dan zes jongeren bedraagt. Wel ziet de inspectie een aandachtspunt in de keuze van de locatie om soms voor een korte periode een grotere groepsgrootte te hanteren door een zevende jongere op te nemen. Dit is niet in lijn met de 'randvoorwaarden zorg' uit de veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen en niet conform de definitie kleinschaligheid zoals deze door het Consortium Kleinschaligheid is opgesteld.

Nevenbevindingen

Toekomstige ontwikkelingen

De manager behandelzaken laat de inspectie de verbouwingsplannen zien aan de hand van een tekening van de nieuwe situatie. Zij vertelt dat Rijnhove in zijn geheel gaat verhuizen naar het Noorderpark, het achterste deel van het bestaande terrein. Rijnhove stoot hiermee een groot deel van het terrein af. Ze hanteren 42 bedden, verdeeld over zeven groepen. Twee groepen per pand. Het blijven groepen van zes jongeren, waarbij iedere groep ook beschikt over een studio voor één jongere. De manager behandelzaken vertelt dat de bouwtekeningen al zijn goedgekeurd en dat de aannemer kan starten. De verwachting is dat ze in het voorjaar van 2025 gaan verhuizen. De locatiemanager vertelt dat ze in gesprek zijn met de regio Holland Rijnland, Midden Holland en Alphen aan de Rijn over toekomstige contracten met nieuwe tarieven per 1 januari 2025. Deze gesprekken verlopen goed. Een deel van de verbouwing bekostigen ze vanuit de SPUK-gelden.

De grootste uitdaging zit volgens de locatiemanager in de arbeidsmarkt. Zij hebben de afgelopen tijd veel geïnvesteerd in zzp'ers, die vast verbonden zijn aan een groep en daarmee bekend zijn voor de jongeren.

Met het in werking treden van de nieuwe wet (wet verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoedens, verwachte inwerkingtreding 1 juli 2025) wordt de inzet van een zzp'er al snel als een verkapt dienstverband gezien. De instelling streeft ernaar om deze medewerkers in vaste dienst te krijgen, zo hoort de inspectie van de locatiemanager en de manager behandelzaken.

Eindconclusie

De inspectie heeft in multidisciplinair overleg afgewogen hoe hoog het risico op de geconstateerde normoverschrijding is voor de veiligheid van de jeugdigen en hoe groot het vertrouwen is in de verbeterkracht van de aanbieder om de noodzakelijke verbeteringen zelfstandig door te voeren. Ook neemt de inspectie in deze afweging mee of de aanbieder eerder op de geconstateerde tekortkomingen is aangesproken.

Normoverschrijding

Op basis van voornoemde bevindingen concludeert de inspectie dat de locatie Rijnhove van iHUB in de naleving van de getoetste normen grotendeels voldoet. De locatie Rijnhove beschikt over een afzonderlijke en veilige ruimte, maar deze voldoet niet aan de daaraan gestelde eisen. Het lukt de locatie Rijnhove om geen jongeren meer in te sluiten in de eigen kamer, waardoor aan deze norm wordt voldaan. De huis- en groepsregels zijn aangepast en bevatten geen generieke afspraken die vrijheidsbeperkend zijn waardoor Rijnhove tevens aan de derde norm voldoet. De groepsgrootte bij Rijnhove is op het moment van toezicht niet groter dan zes jongeren, waarmee de locatie ook aan de laatst getoetste norm voldoet.

Vertrouwen in verbeterkracht

De inspectie is van mening dat iHUB zich in het toezicht open en transparant opstelt, verantwoording aflegt en lerend vermogen laat zien. Dit laatste uit zich onder andere in de reeds doorgevoerde verbeteringen ten opzichte van het toezicht in het najaar van 2023, zoals het realiseren van een afzonderlijke en veilige ruimte. Bij het inzetten van een passende interventie op de geconstateerde tekortkoming speelt mee dat de inspectie iHUB niet eerder heeft aangesproken op het niet voldoen aan alle eisen die gelden aan een afzonderlijke en veilige ruimte.

Conclusie

Gelet op bovenstaande heeft de inspectie op dit moment voldoende vertrouwen dat de bestuurder van iHUB de tekortkomingen tijdig weg zal nemen. De inspectie heeft hoog vertrouwen in de verbeterkracht en het risico van de normafwijking is middelhoog. Dit in combinatie met het feit dat iHUB niet eerder op het niet voldoen aan alle eisen die gelden aan een afzonderlijke en veilige ruimte is aangesproken maakt dat een bestuursrechtelijke maatregel naar het oordeel van de inspectie op dit moment achterwege kan blijven.

Vervolg

De inspectie verwacht dat iHUB voor de locatie Rijnhove voor bovenstaande normafwijking concrete maatregelen treft om de geconstateerde tekortkomingen zo spoedig mogelijk op te heffen. De inspectie verwacht dat iHUB de inspectie tijdens een bestuursgesprek informeert over de termijn waarbinnen dit is gerealiseerd en daarna de verbeteringen uitwerkt in een verbeterplan. De inspectie verwacht dat iHUB de inspectie informeert middels een resultaatsverslag. De inspectie bepaalt op basis hiervan of en wanneer een hertoets wordt uitgevoerd.

